

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată recursul ordinar împotriva sentinței Judecătorei Florești din 10 iulie 2006 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2008, declarat de avocatul Silviu Burlacu, în numele inculpatei

***Zatic Svetlana Afanasie**, născută la
18 octombrie 1961 în s. Pohoarna, r-nul Șoldănești,
locuitoare a or. Florești, str. M. Costin, 16/12,
cetățeană a R. Moldova, fără antecedente penale.*

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare a cauzei în 26 septembrie 2005 – 10 iulie 2006,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>30 august – 22 noiembrie 2006,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>02 martie – 29 mai 2007,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>03 iulie 2007 – 20 februarie 2008,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>27 mai – 15 iulie 2014.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătorei Florești din 10 iulie 2006, Zatic Svetlana a fost condamnată în baza art. 251, art. 26, 238, art. 84 Cod penal la amendă în mărime de 1500 unități convenționale, ce constituie 30.000 lei.

În continuare, instanța a indicat că: „în temeiul art. 79 CP, a-i aplica lui Zatic Svetlana o altă pedeapsă decît cea prevăzută de lege, sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 240 ore”.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Igor Doboș a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că: „inculpata, la 03.04.2003, fiind manager principal a „Svetlana” SRL, a încheiat contract de vânzare-cumpărare cu Doboș I., premeditat, cunoscînd despre faptul că bunurile sînt puse în litigiu și sînt sechestrare și gajate, indicînd în contract un preț a bunurilor majorat în scopul obținerii și majorării proporțiilor creditului”.

Instanța a reținut că la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare între Doboș I. și Zatic S., în numele lui I. Zatic, contractele de dăruire prin care a dobîndit dreptul de proprietate asupra utilajului se considerau anulate și de facto aparțineau SRL „Svetlana”, fondatorii cărora sînt S. Zatic și C. Ioniță.

Totodată, nu este dovedit faptul însușirii, deoarece din materialele cauzei rezultă că banii primiți de Zatic S. și Doboș I. de la diferiți cetățeni, au fost depuși pentru stingerea creditului bancar a SRL „Svetlana”. În același sens, nu a fost stabilit cu certitudine suma care a transmis-o Doboș I. lui Zatic S.

Inculpata și partea vătămată, pe parcursul la o perioadă îndelungată, au activat împreună la SRL „Svetlana”. În materialele cauzei penale bunurile: bestia electrică, utilajul frigorific, cîntarul electric, cîntarul mecanic, ușile de fier în diverse acte sînt evaluate cu diferite prețuri, cel mai exagerat de mare este indicat în contractul de vânzare-cumpărare.

Astfel, acțiunile inculpatei urmează să fie recalificate în prevederile art. 251 Cod penal, ca înstrăinarea bunurilor sechestrare sau gajate, de o persoană care era obligată conform legii să asigure integritatea lor, deoarece Zatic S., reieșind din extrasul din Registrul de stat al întreprinderilor și organizațiilor, la data de 03.04.03 avea funcția de manager principal a întreprinderii SRL „Svetlana” și prin deciziile Curții de Apel din 13.11.01 și 09.07.02, și contractul de gaj din 17.09.01, bunurile indicate în contract: bestia electrică, utilajul frigorific, cîntarul electric, cîntarul mecanic, ușile de fier se aflau în proprietatea SRL „Svetlana” și administrarea managerului principal Zatic S., dar erau puse în gaj. Totodată, inculpata încheind contractul în temeiul unor acte juridice nevalabile și indicînd în contract valoarea bunurilor mărită, pentru a primi un credit avansat, a pregătit săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 26, 328 Cod penal, ca pregătirea de a prezenta informații false în scopul obținerii unui credit și majorării proporției acestuia, fapt despre care a recunoscut inculpata și care se confirmă prin probele scrise administrate în ședința de judecată.

La stabilirea pedepsei instanța a ținut cont că inculpata este caracterizată pozitiv, nu are antecedente penale, că circumstanțe agravante nu s-au stabilit.

3. Procurorul a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpata să fie condamnată în baza art. 195 alin. (2) Cod penal.

Apelantul a invocat că inculpata, fiind divorțată prin hotărârea Judecătorei Florești din 02.10.2001 de fostul soț Ionița C., căruia, conform deciziei Colegiului civil al Curții de Apel din 28.11.2002 îi aparținea utilajul abatorului SRL „Svetlana”, situat în or. Florești, cu scopul însușirii avutului proprietarului, știind cu certitudine că utilajul abatorului SRL „Svetlana” nu-i aparține, la 03.04.2003, prin înșelăciune și abuz de încredere a realizat lui I. Doboș utilajul abatorului și anume: o bestie electrică, un cântar electric, 3 utilaje frigorifice, un cântar mecanic și 9 uși de fier cu prețul total de 221.000 lei, fapt confirmat prin contractul înregistrat sub nr. 896 din 03.04.2003 la biroul notarial „Radu Marian” din or. Soroca.

Inculpata nu poate fi subiect al infracțiunii prevăzute de art. 251 Cod penal, deoarece ultima nu era proprietar al acestor bunuri și acestea nu i-au fost încredințate spre păstrare. Bunurile sechestrate prin încheierea instanței de judecată din 05.11.2001 au fost transmise spre păstrare lui C. Ionița.

Privitor la înstrăinarea bunurilor gajate băncii la fel cet. Zatic S. nu poate fi subiect al infracțiunii prevăzute de art. 251 Cod penal, deoarece la momentul realizării bunurilor lui I. Doboș creditul era deja achitat integral și deci bunurile nu se aflau sub gaj.

În cazul reîncadrarea acțiunilor inculpatei în baza art. 26 alin. (1), 238 Cod penal, instanța nu a ținut cont de cumulul probelor administrate în cadrul urmăririi penale și instanței de judecată, dar a pus la baza sentinței doar depozițiile date de inculpată și a pronunțat o sentință, care este contrară legii.

3.1. A declarat apel și partea vătămată I. Doboș, în care a solicitat casarea sentinței *în latura civilă*, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care să se încaseze de la inculpată prejudiciul material în sumă de 178.400 lei, cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 1916 lei și procură însumă de 41 lei.

Apelantul a indicat că temeinicia și quantumul cerințelor sale au fost integral constatate și concretizate pe parcursul examinării cauzei, iar prima instanță urma să încaseze de la inculpată suma restantă a prejudiciului și cheltuielile de judecată solicitate, însă instanța a procedat altfel, orientînd fără nici un temei spre pornirea unui nou proces, deja civil, care riscă să dureze la infinit.

3.2. Avocatul Mihai Belous la fel a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpata să fie achitată.

Apelanta a indicat că utilajul abatorului, care se afla în încăperea arendată, a fost donat de ea și fostul soț C. Ionița feciorului Iurie Zatic, reieșind din aceea că aproape tot acest utilaj a fost procurat de ea pe banii luați în credit.

La momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare dintre ea și I. Doboș, utilajul abatorului nu era gajat și nici nu se afla sub sechestru, fiindcă

nimeni nu i-a făcut cunoștință cu vreun act procesual care confirmă punerea sechestrului pe utilajul abatorului.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 noiembrie 2006, toate apelurile au fost respinse ca fiind depuse peste termen.

Instanța de apel a reținut că, sentința a fost pronunțată integral în prezența tuturor apelanților la 10.07.2006, pe când acuzatorul de stat, pătimitul și reprezentantul acestuia au depus apelul la 09.08.2006, iar apărarea la 03.08.2006, adică cu depășirea termenilor pentru atac.

Temei legali pentru repunerea apelurilor înaintate în termn lipsește.

5. Partea vătămată I. Doboș a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea sentinței și deciziei instanței de apel *în latura civilă* și pronunțarea unei noi hotărâri de încasare de la inculpată a prejudiciului material în sumă de 178.400 lei și a cheltuielilor de judecată.

Recurentul a invocat că lui i-a fost comunicată sentința motivată la 08.08.2006 și termenul de atac el nu l-a încălcat.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 29 mai 2007, recursul a fost admis, casată decizia contestată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel.

Instanța de recurs a statuat că circumstanțele cauzei urmau a fi verificate minuțios de instanța de apel înainte de adoptarea soluției privind respingerea apelului declarat de partea vătămată ca depuse peste termen, ceea ce nu a fost îndeplinit.

La rejudecarea apelurilor, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală.

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2008, apelurile părții vătămate I. Doboș și apărării au fost respinse ca nefondate.

A fost admis apelul procurorului, *casată sentința Judecătoreiei Florești din „10 iulie 2007” în latura penală*, cu pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului pentru primă instanță.

Zatic Svetlana a fost condamnată în baza art. 195 alin. (2) Cod penal la 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare și management în întreprinderi, indiferent de genul de activitate și forma statutară a acestora, pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar pentru femei, de la reținere.

În latura civilă sentința a fost menținută fără modificări.

Instanța de apel a statuat că inculpata în ședința instanței de apel nu s-a prezentat. Conform datelor administrate, dînsa, încălcînd măsura perversivă, a părăsit locul de trai și a plecat peste hotarele țării.

Vinovăția inculpatei de săvîrșirea infracțiunii incriminate este dovedită pe deplin prin probele acumulate în cadrul urmăririi penale și examinate în cadrul cercetării judecătorești.

Argumentul apărării că relațiile dintre inculpată și partea vătămată poartă un caracter civil, este lipsit de temei și contravine probelor pe caz.

Totalitatea probelor administrate confirmă, că inculpata, avînd bună cunoștință că utilajul abatorului nu-i aparține cît ei, atît și feciorului minor pe care î-l reprezenta, prin înșelăciune și abuz de încredere a vîndut utilajul abatorului

contra valorii de 221.000 lei părții vătămate, însușind astfel suma menționată, acțiunile ei urmînd a fi încadrate în baza art. 195 alin.(2) Cod penal, ca însușirea prin escrocherie a bunurilor altei persoane în proporții deosebit de mari.

Totodată, apelul părții vătămate este neîntemeiat.

Inițial, partea vătămată a înaintat acțiune civilă cu valoarea de 221.000 lei. Ulterior, a cerut excluderea din această valoare a sumei de 42.600 lei ca o datorie a inculpatei către soții Cașprov, care de fapt nu au atitudine la cazul dat. Chestiunea existenței datoriei între inculpată, partea vătămată și alte persoane, nu a fost obiect de cercetare în cadrul cazului. Astfel, nu a fost posibil de apreciat cu exactitate cuantumul despăgubirii și instanța de fond corect a lăsat acțiunea civilă pentru soluționare în ordinea prevăzută de procedura civilă.

8. Avocatul Silviu Burlacu a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea totală a sentinței și deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul a invocat că inculpata și partea vătămată au declarat unanim că bunurile care au fost vîndute și anume: o bestie electrică, un cîntar electric, un cîntar mecanic, trei utilaje frigorifice de marca „TAL-2107” și nouă uși de fier, sunt sechestrate și gajate la BC „Moldindconbank” SA. Acest fapt este confirmat și de către Liudmila Bezvuzciac, care fiind contabil-șef la filiala „Moldindconbank” din Florești a declarat, că a primit sume de bani de la SRL „Svetlana” pentru stingerea creditului. La 03.04.2003 Zatic S. era manager principal la SRL „Svetlana” și ultima fiind persoana responsabilă de aceste bunuri, cunoscînd despre faptul, că bunurile care au fost vîndute în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 896 din 03.04.2003 sînt puse sub sechestru și sunt gajate, fiind și în litigiu a înstrăinat aceste bunuri lui I. Doboș. Despre faptul, că bunurile care urmează a fi vîndute sunt gajate și sechestrate i-a fost adus la cunoștință lui I. Doboș, care a acceptat acest fapt. În acest sens, acțiunile lui Zatic S. nu pot fi calificate în baza art. 195 alin. (2) Cod penal după semnele calificative - însușirea în proporții deosebit de mari a bunurilor, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, deoarece careva elemente ale infracțiunii de escrocherie în acțiunile lui Zatic S. lipsesc.

Relațiile dintre Zatic S. și I. Doboș sunt din categoria unor civile, ce este confirmat și prin actul juridic - contractul nr. 896 din 03.04.2003, autentificat notarial.

În cadrul examinării apelurilor în lipsa inculpatei, au fost cercetate probe noi cu martori și documente, care nu au fost supuse cercetării judecătorești în primă instanță și cu aceste probe inculpata nu a făcut cunoștință, lipsind de la ședințe și fiind în imposibilitate de a-și realiza dreptul său la apărare, participarea ei fiind una obligatorie.

Zatic S. a fost extrădată și a ajuns în R. Moldova la 18.04.2014. Ulterior a fost transportată la IP Florești și la 19.04.2014 i-a fost adusă oficial la cunoștință decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20.02.2008.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 4) și 6) Cod de procedură penală – judecata a avut loc fără participarea inculpatului, cînd participarea lui era obligatorie potrivit legii, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

9. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit face următoarele concluzii.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărîrea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat se reține că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

În conformitate cu prevederile art. 51 alin. (1), 53 alin. (1) Cod de procedură penală, la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, procurorul este unica persoană abilitată de drept cu atribuții de a reprezintă învinuirea în numele statului. Potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele indicate în art. 401 nu au folosit calea apelului. Conform art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, în recurs pot fi invocate doar acele temeuri care au fost indicate și în apel. În corespundere cu art. 436 alin. (3) și (4) Cod de procedură penală, când hotărîrea este casată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărîrea a fost casată. La rejudecarea cauzei este interzisă aplicarea unei pedepse mai aspre sau aplicarea legii privind o infracțiune mai gravă decît numai dacă hotărîrea inițială a fost casată în baza recursului declarat de procuror sau în interesul părții vătămate din motivul că pedeapsa fixată era prea blîndă, sau în baza recursului procurorului care a solicitat aplicarea legii privind o infracțiune mai gravă.

Instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept enunțate.

Astfel, se atestă că procurorul nu a atacat cu apel sentința instanței de fond prin care s-a constatat că în acțiunile inculpatei lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate prin rechizitoriu și prevăzute la art. 195 alin. (2) Cod penal și, din aceste considerente, acțiunile ei au fost recalificate la art. art. 251, art. 26, 238 Cod penal. Or, declararea de procuror a apelului peste termen și nedeclararea ulterioară de către el a recursului ordinar, echivalează cu neutilizarea de către acuzatorul de stat a căilor ordinare de atac în speță (*pct. 1-5 din decizie*).

Rezultă, că procurorul a fost de acord cu soluția că învinuirea formulată inculpatei prin rechizitoriu, adică în baza art. 195 alin. (2) Cod penal, este una neîntemeiată și a omis să susțină în continuare acuzarea inițială.

Mai mult, instanța de recurs a admis recursul ordinar al părții vătămate, declarat doar în latura civilă, apelul părții vătămate fiind la fel declarat numai în latura civilă, și a dispus, prin urmare, rejudecarea cauzei de către instanța de apel doar în acest aspect (*pct. 3.1-6 din decizie*).

Astfel, casînd în totalitate sentința instanței de fond, rejudecînd cauza potrivit regulilor generale și recunoscînd inculpata vinovată de săvîrșirea infracțiunii prevăzute la art. 195 alin. (2) Cod penal, instanța de apel a adoptat o hotărîre neîntemeiată, deoarece a admis un apel al procurorului declarat peste termen, fapt confirmat de procuror prin neatacarea deciziei instanței de apel din 22

noiembrie 2006 cu recurs ordinar, deci în lipsa reprezentării de către procuror a învinuirii, în numele statului, a inculpatei pe art. 195 alin. (2) Cod penal (*pct. 7 din decizie*).

Pe lângă aceasta, instanța de apel, în cadrul rejudecării cauzei, a depășit nefondat limitele în care decizia precedentă a instanței de apel a fost casată de instanța de recurs doar în latura civilă, și a condamnat inculpata pentru săvârșirea unei infracțiuni mai grave, în pofida faptului că hotărîrea inițială nu a fost casată în baza recursului declarat de procuror sau în interesul părții vătămate din motivul că pedeapsa fixată era prea blîndă, sau în baza recursului procurorului care a solicitat aplicarea legii privind o infracțiune mai gravă.

Pentru aceleași motive, este neîntemeiată și soluția privind respingerea apelului avocatului M. Belous ca nefondat, instanța de apel neavînd temei legal de a se pronunța asupra acestui apel, dat fiind că decizia instanței de apel din 22 noiembrie 2006 nu a fost casată la recursul apărării, sau în latura penală (*pct. 3-6 din decizie*).

Împrejurările nominalizate relevă că hotărîrea instanței de apel nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția de respingere a apelului avocatului M. Belous ca nefondat și de condamnare a inculpatei în baza art. 195 alin. (2) Cod penal, adică că apelul procurorului a fost greșit admis.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală instanța de recurs admite recursul, casează parțial hotărîrea atacată și menține hotărîrea primei instanțe, cînd apelul a fost greșit admis.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept, prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, se impune soluția casării parțiale a hotărîrii contestate, adică în partea privind condamnarea inculpatei în baza art. 195 alin. (2) Cod penal, cu menținerea sentinței în acest sens.

În rest, decizia contestată urmează a fi menținută, deoarece nu a fost contestată de partea vătămată, iar apărarea nu a folosit față de sentință căile ordinare de atac.

Or, apărarea nu a contestat decizia instanței de apel din 22 noiembrie 2006, prin care apelul ei a fost respins ca declarat peste termen, iar instanța de recurs a casat decizia menționată doar la recursul ordinar al părții vătămate, ceea ce echivalează cu neutilizarea de către apărare a căilor ordinare de atac (*pct. 3-6 din decizie*).

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Silviu Burlacu, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2008 în partea privind - respingerea apelului avocatului M. Belous ca nefondat și admiterea apelului procurorului A. Popescu, casarea sentinței Judecătoriei Florești din „10 iulie 2007” și condamnarea inculpatei Zatic Svetlana Afanasie în baza art. 195 alin. (2) Cod penal la 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții administrative și management în întreprinderi indiferent de genul de activitate și forma statutară a acestora pe termen de 5 ani, cu executare în penitenciar pentru femei, cu schimbarea măsurii preventive în arest, urmînd a fi luată sub gardă din momentul reținerii - pe motiv că apelul procurorului a fost greșit admis.

Menține sentința Judecătoriei Florești din 10 iulie 2006, în privința inculpatei Zatic Svetlana Afanasie.

În rest, decizia contestată se menține.

Zatic Svetlana Afanasie urmează a fi eliberată din Penitenciar, dacă nu execută alte hotărîri judecătorești.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 15 august 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun